

ការដាក់កំរិត។ មណ្ឌលរដ្ឋព្រឹទ្ធសភា។ ប្រជាមតិ។

- ការបោះឆ្នោត “បាទ/ចាស” មានន័យថាយល់ព្រម ហើយការបោះឆ្នោត “ទេ” បដិសេធន័យថា ដ្បិតមណ្ឌលរដ្ឋព្រឹទ្ធសភាថ្មី ត្រូវបានចាប់ឆ្នោតដោយគណៈកម្មាធិការប្រជាជនប្រចាំមណ្ឌល។
- បើសិនមណ្ឌលថ្មីបានបដិសេធ ព្រំដែនមណ្ឌលរដ្ឋព្រឹទ្ធសភា នឹងបានកែសំរួលដោយមន្ត្រី ដែលត្រូវមើលដោយតុលាការជាន់ខ្ពស់រដ្ឋកាលីហ្វ័រនីញ៉ា។
- មណ្ឌលរដ្ឋព្រឹទ្ធសភា ត្រូវបានកែប្រែរៀងរាល់ 10 ឆ្នាំ បន្ទាប់ពីការជំរឿនប្រជាជននៃរដ្ឋបាលសហព័ន្ធ។

សេចក្តីសង្ខេបនៃអ្នកវិភាគនីតិបញ្ញត្តិ ប្រមាណនូវឥទ្ធិពលហិរញ្ញវត្ថុទូទៅច្បាប់សរុប និងរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន ៖

- បើអ្នកបោះឆ្នោត បោះឆ្នោត “បាទ/ចាស” និងយល់ព្រមផែនទីមណ្ឌលរដ្ឋព្រឹទ្ធសភា ដែលបានបញ្ជាក់ដោយគណៈកម្មាធិការ ពលរដ្ឋប្រចាំមណ្ឌលនោះនឹងគ្មានឥទ្ធិពលហិរញ្ញវត្ថុ ចំពោះរដ្ឋ ឬរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានទេ។
- បើអ្នកបោះឆ្នោត បោះឆ្នោត “ទេ” ហើយបដិសេធផែនទីមណ្ឌលរដ្ឋព្រឹទ្ធសភា ដែលបានបញ្ជាក់ដោយគណៈកម្មាធិការ ពលរដ្ឋប្រចាំមណ្ឌលរដ្ឋនឹងចំណាយប្រាក់មួយដង ប្រហែល \$500,000 ដើម្បីស្ថាបនាមណ្ឌលរដ្ឋព្រឹទ្ធសភាថ្មី។ ខោនធីទាំងឡាយ នឹងចំណាយប្រាក់មួយដង ប្រហែល \$500,000 ទូទាំងរដ្ឋ ដើម្បីបង្កើតផែនទីសង្កាត់ថ្មី និងសភាៈ ជាប់ទាក់ទងការបោះឆ្នោត សំរាប់មណ្ឌលថ្មី។

ការធ្វើវិភាគដោយអ្នកវិភាគអង្គនីតិបញ្ញត្តិ

សាវតារ

អង្គនីតិបញ្ញត្តិកាលីហ្វ័រនីញ៉ា ៖ ព្រឹទ្ធសភា និងសភាតំណាងរាស្ត្រ រដ្ឋកាលីហ្វ័រនីញ៉ាត្រូវបានបែងចែកជា 40 មណ្ឌលព្រឹទ្ធសភារបស់រដ្ឋ ដោយមានព្រឹទ្ធសមាជិកម្នាក់តំណាងឲ្យមណ្ឌលព្រឹទ្ធសភានីមួយៗ។ រដ្ឋកាលីហ្វ័រនីញ៉ាត្រូវបានបែងចែកជា 80 មណ្ឌលសភារបស់រដ្ឋ ដោយមានសមាជិកសភាម្នាក់តំណាងឲ្យមណ្ឌលសភានីមួយៗ។ ធម្មនុញ្ញរដ្ឋតម្រូវឲ្យមណ្ឌលព្រឹទ្ធសភានិងសភានីមួយៗរក្សាទុកចំនួនប្រជាជនឲ្យមានចំនួនប្រហាក់ប្រហែលគ្នាដូចមណ្ឌលព្រឹទ្ធសភា និងសភាផ្សេងទៀតដែរ។

ការកំណត់ព្រំដែនមណ្ឌល។ ជាងរៀងរាល់ 10 ឆ្នាំម្តង បន្ទាប់ពីការជំរឿនប្រជាជន សហព័ន្ធរបស់រដ្ឋដែលរស់នៅក្នុងរដ្ឋកាលីហ្វ័រនីញ៉ាខ្សែបន្ទាត់ព្រំដែនព្រឹទ្ធសភា សភា គណៈកម្មាធិការសមកម្ម និងមណ្ឌលសភាតំណាងរាស្ត្រត្រូវបានកែសំរួល។ មុនឆ្នាំ 2008 អង្គនីតិបញ្ញត្តិទទួលខុសត្រូវលើការកែសំរួលខ្សែព្រំដែនរបស់មណ្ឌលទាំងនេះ។ ក្នុងឆ្នាំ 2008 និង 2010 អ្នកបោះឆ្នោតរបស់រដ្ឋបានអនុម័តលើសំណើប្រជាមតិលេខ 11 និង 20 តាមលំដាប់លំដោយ ដោយផ្ទេរការទទួលខុសត្រូវក្នុងការកំណត់អំពីខ្សែព្រំដែនមណ្ឌលទាំងនេះ ទៅឲ្យគណៈកម្មាធិការប្រចាំមណ្ឌល របស់ពលរដ្ឋថ្មីមួយ។

គណៈកម្មាធិការពលរដ្ឋប្រចាំមណ្ឌល។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញតម្រូវថាគណៈកម្មាធិការមានសមាជិក 14 រូបដែលរួមមានបីក្រុមនៃអ្នកបោះឆ្នោតដែលបានចុះឈ្មោះ—សមាជិក 5 រូបដែលបានចុះបញ្ជីក្នុងគណបក្សនយោបាយធំបំផុតក្នុងរដ្ឋសមាជិក 5 រូបដែលបានចុះបញ្ជីក្នុងគណបក្សនយោបាយធំបំផុតទីពីរ និងសមាជិក 4 រូបដែលមិនបានចុះបញ្ជីក្នុងគណបក្សទាំងនេះ។ ប្រអប់ដែលនៅជិតសង្ខេបពី (1) ដំណើរការដែលធ្លាប់ជ្រើសរើសអ្នកតំណាង និង (2) លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលរដ្ឋធម្មនុញ្ញតម្រូវឲ្យអ្នកតំណាងធ្វើការពិចារណានៅពេល ដែលមានការកំណត់ព្រំដែនមណ្ឌល។ វិធានការទាំងឡាយតាមរយៈគណកម្មការដើម្បីអនុវត្ត (ឬបញ្ជាក់) ព្រំដែនមណ្ឌលតម្រូវឲ្យមាន

ការអនុម័តពីអ្នកតំណាងប្រាំបួននាក់ រួមមាន យ៉ាងតិចបំផុតមានការបោះឆ្នោត “បាទ/ចាស” មកពីក្រុមអ្នកតំណាងនីមួយៗនៃក្រុមទាំងបី។

ដំណើរការជ្រើសរើសគណៈកម្មាធិការប្រចាំមណ្ឌលរបស់ពលរដ្ឋ
នៅរៀងរាល់ដប់ឆ្នាំ អ្នកតំណាង 14 នាក់ នឹងត្រូវបានជ្រើសរើសបន្តទៅក្នុងនីតិវិធីបីជំហាននេះ ៖

- **ការបង្កើតក្រុមអ្នកដាក់ពាក្យសុំ។** អ្នកបោះ ឆ្នោតរបស់រដ្ឋកាលីហ្វ័រនីញ៉ាដែលបានចុះឈ្មោះណាក៏ដោយក៏អាចដាក់ពាក្យបាន។ អ្នកពិនិត្យរបស់រដ្ឋនឹងដកអ្នកដាក់ពាក្យសុំពីក្រុមប្រសិនបើពួកគេមានជម្លោះអត្ថប្រយោជន៍ បានប្តូរការ ទាក់ទងជាមួយគណបក្សនយោបាយរបស់ពួកគេនៅអំឡុង ពេលប្រាំឆ្នាំកន្លងទៅ ឬប្រសិនបើពួកគេមិនបានចូលរួមបោះឆ្នោតពីរដងយ៉ាងតិចក្នុងការបោះឆ្នោតសកលបីចុង ក្រោយនេះ។
- **ការបង្ហាញក្រុមអ្នកដាក់ពាក្យសុំ។** បន្ទាប់ពីបានពិនិត្យជំនាញវិភាគ ភាពមិនលម្អៀតរបស់អ្នកដាក់ពាក្យសុំ និងការវិនិច្ឆ័យនៃភាពចម្រុះគ្នារបស់រដ្ឋកាលីហ្វ័រនីញ៉ា អ្នកពិនិត្យរបស់រដ្ឋប្តឹងនាក់នឹងជ្រើសរើសអ្នកដាក់ពាក្យសុំដែលមានគុណសម្បត្តិច្រើនជាងគេចំនួន 60 នាក់។ បន្ទាប់មក មេដឹកនាំខាងអង្គនីតិ បញ្ញត្តិអាចចំរើយកតែឈ្មោះចំនួន 24 ចេញពីក្រុមអ្នកដាក់ពាក្យសុំ។
- **ការជ្រើសរើសអ្នកស្នងការ។** ពីបញ្ជីអ្នកដាក់ពាក្យសុំដែល នៅសល់ អ្នកពិនិត្យរបស់រដ្ឋនឹងចាប់ឈ្មោះរបស់អ្នកតំណាងប្រាំបីអ្នកដំបូងដោយចៃដន្យ។ បន្ទាប់មកអ្នកតំណាងទាំងនេះ នឹងជ្រើសរើសអ្នកតំណាងប្រាំមួយនាក់ចុងក្រោយពីក្រុមអ្នកដាក់ពាក្យសុំដែលបានបង្ហាញតួច្បូរ។

ការធ្វើវិភាគដោយអ្នកវិភាគអង្គនីតិបញ្ញត្តិ

(ត)

គន្លឹះនៃលក្ខណៈធម្មនុញ្ញសំរាប់គូសផែនទីមណ្ឌលថ្មី

នៅពេលគូរផែនទីមណ្ឌលថ្មី ធម្មនុញ្ញរដ្ឋបញ្ជាក់ថាគណៈកម្មការអាចនឹងមិនពិចារណាលើគណបក្សនយោបាយ អ្នកកាន់តំណែង ឬបេក្ខជននយោបាយទេ។ តាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើបាន ធម្មនុញ្ញត្រូវឲ្យគណៈកម្មការបង្កើតស្រុកដែលឆ្លើយតបទៅនឹងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដូចខាងក្រោម (បានរៀបរាប់តាមលំដាប់លំដោយ) ៖

1. មានចំនួនសមមាត្រតាមចំនួនប្រជាជនដោយសមស្រប។
2. គោរពតាមច្បាប់ស្តីពីសិទ្ធិបោះឆ្នោតសហព័ន្ធ។
3. នៅជិតភូមិសាស្ត្រ។
4. កាត់បន្ថយការបែងចែកអត្ថប្រយោជន៍របស់ក្រុងទី ខោនធី ទីក្រុង និងខោនធីណាមួយ សង្កាត់ក្នុងមូលដ្ឋាន ឬសហគមន៍មូលដ្ឋាន។
5. សមស្របនឹងភូមិសាស្ត្រដ៏តូច។
6. រួមមានមណ្ឌលព្រឹទ្ធសភាទាំងពីរ ទាំងស្រុងនិងមណ្ឌលសភាទាំងឡាយដែលនៅជិតគ្នា។

ប្រជាមតិ។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកបោះឆ្នោតសាកសួរពីផែនទីមណ្ឌលដែលបានបញ្ជាក់ដោយគណៈកម្មការតាមរយៈដំណើរការប្រជាមតិ។ ដើម្បីធ្វើឲ្យប្រជាមតិសំរាប់សន្លឹកឆ្នោតមានលក្ខណៈត្រឹមត្រូវ អ្នកគាំទ្រត្រូវដាក់បណ្តឹង ដែលបានចុះហត្ថលេខាដោយអ្នកបោះឆ្នោតបានចុះឈ្មោះមួយចំនួនដែលបានបញ្ជាក់ជាក់លាក់។ ផែនទីដែលមាន លក្ខណៈ ប្រកួតប្រជែង នឹងចូលជាធរមានប្រសិនបើផែនទីនោះត្រូវបានអនុម័តដោយមតិភាគច្រើននៃអ្នកបោះឆ្នោតរបស់រដ្ឋ។ ប្រសិនបើប្រជាមតិមួយត្រូវបដិសេធចោលដោយអ្នកបោះឆ្នោតរបស់រដ្ឋ ផែនទីស្រុកនឹងមិនចូលជាធរមានទេ ហើយតុលាការកំពូលរបស់រដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ានឹងពិនិត្យមើលលើ ការបង្កើតផែនទីថ្មី។

ផែនទីស្រុកដែលបានបញ្ជាក់។ ក្នុងខែ សីហា ឆ្នាំ 2011 គណៈកម្មការបានបញ្ជាក់អំពី កញ្ចប់ផែនទីដែលបានបង្កើតព្រំដែនសំរាប់ព្រឹទ្ធសភា សភា គណៈកម្មការសមធម៌ និងមណ្ឌលសភាតំណាងរាស្ត្រ។ ក្នុងខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ 2011 អ្នកគាំទ្រទាំងឡាយបានដាក់បញ្ជូនហត្ថលេខាក្នុងការគាំទ្រប្រជាមតិនៃផែនទីមណ្ឌលព្រឹទ្ធសភា ដែលបញ្ជាក់។ អ្នកគាំទ្របានប្តឹងទៅតុលាការកំពូលរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ាដើម្បីកំណត់ថា ផែនទីមួយណាដែលនឹងប្រើក្នុងការបោះឆ្នោតសាកល្បង ក្នុងខែមិថុនា និងការបោះឆ្នោតជាសកលក្នុងខែ វិច្ឆិកា ប្រសិនបើប្រជាមតិមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់សំរាប់សន្លឹកឆ្នោត។ តុលាការបានរកឃើញថាផែនទីមណ្ឌលព្រឹទ្ធសភា “ហាក់ធ្វើស្របតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យដែលតម្រូវតាមអាណត្តិ ត្រឹមត្រូវស្របតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញដែលបានចែងនៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់រដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា” និងបានចេញជាច្បាប់ថាផែនទីទាំងនោះអាចនឹងត្រូវប្រើប្រាស់ក្នុងការបោះឆ្នោតសាកល្បងក្នុងខែ មិថុនា 2012 និង ការបោះឆ្នោតជាសកលក្នុងខែវិច្ឆិកា 2012។

សេចក្តីស្នើច្បាប់

ការធ្វើប្រជាមតិនេះ អនុញ្ញាតឲ្យអ្នកបោះឆ្នោតទាំងអស់យល់ព្រម ឬបដិសេធព្រំដែនស្រុករបស់ព្រឹទ្ធសភាដែលត្រូវបានបញ្ជាក់ត្រឹមត្រូវ ដោយគណៈកម្មការបែងចែកមណ្ឌលប្រជាពលរដ្ឋ។ (សភា គណៈកម្មការសមកម្ម និងព្រំដែនស្រុករបស់សភាតំណាងរាស្ត្រដែលត្រូវបានបញ្ជាក់ត្រឹមត្រូវ ដោយគណៈកម្មការនេះមិន អាស្រ័យលើប្រជាមតិទេ)។ ឯកសារចែកចម្លងនៃផែនទីបែងចែកមណ្ឌលព្រឹទ្ធសភា ដែលបញ្ជាក់ត្រឹមត្រូវត្រូវបានគេបញ្ជូល ពីខាងក្រោយសៀវភៅ ណែនាំខាងព័ត៌មាន នៃអ្នកបោះឆ្នោតនេះ។ ការបោះឆ្នោត “បាទ/ចាស” នឹងយល់ព្រមទៅនឹងការបែងចែកមណ្ឌលទាំងនេះ ហើយការបោះឆ្នោត “ទេ” នឹងបដិសេធការបែងចែកមណ្ឌលទាំងនេះ។

ប្រសិនបើ អ្នកបោះឆ្នោតបោះឆ្នោត “បាទ/ចាស” ព្រំដែនមណ្ឌលព្រឹទ្ធសភាដែលត្រូវបានបញ្ជាក់ត្រឹមត្រូវ ដោយគណៈកម្មការនេះនឹងត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ រហូតដល់គណៈកម្មការនេះបង្កើតព្រំដែនថ្មីផ្អែកទៅលើជំរឿនប្រជាពលរដ្ឋសហព័ន្ធ ឆ្នាំ 2020។

ប្រសិនបើ អ្នកបោះឆ្នោតបោះឆ្នោត “ទេ” តុលាការជាន់ខ្ពស់ រដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ា នឹងតែងតាំង “អ្នកជំនាញពិសេស” ដើម្បីបង្កើតព្រំដែនមណ្ឌលព្រឹទ្ធសភាថ្មីស្របទៅតាមលក្ខណៈបែងចែកមណ្ឌលដែលបានកំណត់ដាក់លាក់ក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ។ (កាលពីមុន តុលាការបានតែងតាំងចៅក្រមចូលនិរត្តន៍ ឱ្យធ្វើជាអ្នកជំនាញពិសេស)។ តុលាការនេះនឹងបញ្ជាក់ព្រំប្រទល់មណ្ឌលព្រឹទ្ធសភាថ្មី។ ព្រំប្រទល់ថ្មីនឹងត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងការបោះឆ្នោតនាពេលអនាគតរហូតដល់គណៈកម្មការនេះ បង្កើតព្រំប្រទល់ថ្មីផ្អែកលើជំរឿនប្រជាពលរដ្ឋសហព័ន្ធ ឆ្នាំ 2020។

ឥទ្ធិពលសារពើពន្ធ

បើអ្នកបោះឆ្នោតទាំងឡាយបោះឆ្នោត “យល់ព្រម” និងអនុម័តលើផែនទីព្រឹទ្ធសភាប្រចាំមណ្ឌលដែលបញ្ជាក់ដោយ គណៈកម្មការ នោះ នឹងមិនមានផលប៉ះពាល់ដល់ រដ្ឋាភិ បាលរបស់រដ្ឋ ឬរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋានទេ។ បើអ្នកបោះឆ្នោត ទាំងឡាយនោះបោះឆ្នោត “មិនយល់ព្រម” និងច្រានចោលផែនទីព្រឹទ្ធសភាប្រចាំមណ្ឌលដែលបញ្ជាក់ដោយគណៈ កម្មការ តុលាការកំពូលរដ្ឋកាលីហ្វ័រញ៉ានឹងតែងតាំងអ្នក ជំនាញពិសេសដើម្បីបង្កើតព្រំដែនមណ្ឌលព្រឹទ្ធសភាថ្មី។ ការធ្វើបែបនេះនឹងធ្វើឲ្យមានការចំណាយតែម្តងដល់រដ្ឋដែល មានទឹកប្រាក់ប្រហែល \$500,000 ដុល្លារ។ លើសពីនេះទៅទៀត ខោនធី នឹងមានការចំណាយតែម្តង ដែលមានទឹក ប្រាក់ប្រហែល \$500,000 ដុល្លារទូទាំងរដ្ឋដើម្បីបង្កើតផែនទីមណ្ឌលថ្មី និង សម្ភារៈបោះឆ្នោតដែលពាក់ព័ន្ធសំរាប់មណ្ឌលទាំងនេះ។